

Kmečka trgovina

Pridelovalci sadja in cene

Naše časopisje je glede gornjega prineslo aledečo razpravo, ki jo z ozirom na to, da so naši sadjarji o vsem poučeni, priobčujemo:

Izvoz jabolk v Nemčijo je reguliran na podlagi dogovornih kontingentov. Našemu izvozniku je zagarancirano odjem, zasigurana je cena, ki znaša za 100 kg 20 RM franko meja, poleg tega pa daje Prizad izvozno premijo v višini 25 din za 100 kg, tako da dobi izvoznik najmanj 280 din. Izvoznike je Prizad opozoril, naj s to premijo kalkulirajo, tako da bo prišla do izraza v korist producentov tudi v odkupnih cenah. Izgleda, da si izvozniki tega opozorila Prizada, v smislu katerega naj bi z ozirom na premijo dajali producentom višje cene, niso vzeli k arcu, ter da nameravajo vse koristiti premije in Prizadove akcije za izvoz jabolk spraviti le v svoj žep.

Izvozniki plačujejo našim sadjarjem jabolka po 1.25 din kg, v izjemnih primerih plačajo do 1.50 din. Seveda je ta cena v primeru s ceno, ki jo doseže izvoznik, mnogo prenizka. Res je, da ima trgovec z nakupom in prodajo svoje stroške, vendar je gotovo, da ti stroški ne dosežejo 100% cene, ki jo plača producent vključno temu, če si pri tem kalkulira svoj dobiček.

Mnenja smo, da nikakor ne gre, da bi akcija državnega izvoznega zavoda, ki ima namen, da služi celotnemu našemu gospodarstvu, šla v korist le trgovstvu, torej posredovalcem, dočim naj bi producent, ki nosi vse breme dela in ves tveganje proizvodnje, odšel pri tem praznih rok. Sada izvozna kupčija z Nemčijo je danes brez velikega rizika, cene so določene, odjemalci sigurni, plačilo točno, zato ne more biti razloga za kakšen prekomeren dobiček in poseben tveganje — premije sadnih izvoznikov.

Naj pa ta primer v sadni trgovini opomni sadjarje, da jim je potrebna organizacija, da bodo mogli varovati svoje koristi. Vprašanje združnega vnovčevanja sadja so naši sadjarji doslej že večkrat načeli, žal, ne vedno z uspehom. Vendar bo treba to vprašanje imeti vedno pred očmi, če bomo hoteli, da bo producent res imel vse koristi od prodaje svojih produktov ter da se ne bodo z njegovim delom okoriščali predvsem le drugi.

Kaj bomo s sadjem?

Fr. Petek, Sv. Tomaž pri Ormožu.

Tudi letos je sadje obrodilo. Sliv je toliko, kot že dolgo ne, a jabolka tudi. Nemčija je naš glavni kupec, pa ima tudi sama dobro sadno letino. V naših južnih krajih je prav tako dosti jabolk, tako da ni govora, da bi sadje prodajali na jug. Zato moramo gledati, da bomo res samo lepa jabolka izbrali za prodajo, ker je na trgu glavno, da se ustreže očem, potem šele okusu. Ne poslušajmo nakupovalcev in ne trgajmo jabolk prej, kakor je dovoljeno. Lansko leto se je zgodilo, da so nakupovalci deset dni prej veleli obrati kanadsko samo zato, da so jo lahko plačali samo po 1.50—2 din, dočim je bila kanadka pozneje, ko je bila stvarno zrela, po 3 din kg, a je nihče več ni imel.

Govori se o silosih, kjer bi jabolka čakala na boljše ceno. Ne ve se, če bi v silosu jabolka ohranila prvotno sočnost. Konkurrirajo pa spomladi zraven tega jabolkam še oranže, ki v krajih, kamor pridejo naša jabolka, imajo isto ceno. Za oranže je znižana tudi železniška tarifa od pristanišča, dočim jabolka ne uživajo popusta na železnici.

Kaj tedaj s sadjem? Če bomo vse predelali v jabolčnik, kaj bomo z vinom? Sadja pa gre leto za letom ogromno v nič. Priporočajo se sadne kuhinje, kjer bi se sadje prekuhalo v sadne mezgije, katerim ni potrebno dodati sladkorja. Toda za to se bo porabilo le malo sadja. Marmelad si pa kmet ne more privoščiti, ker za napravo marmelad je potreben sladkor, ki si ga danes kmet ne more kupiti. Najbolje bo pač, da se v vsaki vasi osnuje sadna sušilnica, za katero bi morali izvežati po enega človeka v sušilnico, ker naši ljudje še ne znajo sadja pravilno sušiti. Suho sadje se bo vedno dalo prodati. Na spomlad svetovni trg zelo išče suho sadje. A tudi zdravju našega kmečkega ljudstva bi zelo koristilo, če bi si v času, ko primanjkuje svežega sadja, skuhal suhih jabolčnih krhljev ali sliv, kar nič ne stane, je zdravo in hranljivo. Pa tudi, dokler še nimamo sušilnic, ne čakajmo. Poskusimo sami, če ne en sam, pa 2—3 sosedje skupaj. Pripravimo si primerno sobo ali prostorno kuhinjo, v katero postavimo štedilnik. Nad štedilni-

kom namestimo žičnate ali lesene mreže, ki ne smejo biti preredke. Mreže se namestijo na okvir. Jabolka sušimo tako, da sveže postavimo na najtoplejše mesto, slive (češplje) pa obratno. Če imamo primerno število mrež, lahko posušimo na dan 30—50 kg sadja, kar je odvisno od dnevnih kurjav. Poskusimo in videli bomo, kako lep del prihoda nam bo nudilo suho sadje.

Nizke cene žganja

Letos so slive in češplje v Bosni dvakrat bolj obrodile kot pa je to bilo v povprečju zadnjih desetih let. Ker bodo prodali in prekuhali v pekmez samo eno tretjino pridelka, bodo ves preostanek češplj prekuhali v slivovke. Iz Brčkega (kjer je center trgovine s slivami) poročajo, da se že sklepajo kupčije za češplje za kuhanje slivovke, in sicer po ceni 25—30 par kg češplj. Tako poceni češplje menda še niso bile. Ker se iz 100 kg češplj dobi 4—5 litrov slivovke, računajo, da bo liter slivovke, ki ima 30—40% alkohola, stal 4—6 din. Ta nizka cena slivovke bo vplivala na ceno tudi ostalega žganja. Vinskega žganja pa letos tam doli sploh ne bodo kuhali, kakor so to delali prejšnja leta. Radi nizke cene žganja si nameravajo trgovci napolniti vse razpoložljive posode z žganjem, tako da ga bodo imeli še dolga leta na razpolago. Na ta način se jim obeta lep zaslužek.

Gospodarske zanimivosti

Denar. Denar drugih držav je s prištetim pribitkom z našim dinarjem v sledečem razmerju: angleški funt 258 din, ameriški dolar 54.80 din, nemška marka 14.30 din, madžarski pengő 8.60 din, turška papirnata lira 34 din, francoski frank 1.46 din, švicarski frank 12.42 din, italijanska lira 2.28 din, bolgarski lev 46 par, romunski lej 30 par, skandinavske krone od 11.20 do 13.06 din, češka krona 1.50 din, grška dramma 40 par, poljski zlot 8.30 din.

Jugoslavija, Bolgarija in Romunija bodo letos pridelale 900.000 ton češplj. Proizvodnja suhih češplj bo znašala okoli 70.000 ton.

Eno milijardo lejev je dala romunska vlada za nakup kmetijskih strojev.

Vprašanje odprave prevzemnih taks, ki so ga sprožili absolventi kmetijskih šol, o čemer je pisala priloga »Slov. gospodarja« Kmečko delo, je našlo močan odmev. Poleg društvenega glasila ZAKŠ »Mlade brazde« je članek prinesel še »Oranž«, v izveščku pa »Trgovski list«. Gre za odpravo prevzemnih taks pri prevzemu posestva po sinovih, in sicer pri posestvih, katerih katastralna vrednost ne presega 50.000 din, za ostala večja posestva bi se pa plačala samo ena četrtina dosedanjih taks.

Cene goveje živine

Voli. Maribor prvovrstni 5 din, drugovrstni 4 din, tretje vrste 3.60 din; Celje prvovrstni 5.50 din, ostali 4—5 din, Ptuj 3.25—4.25 din, Slovenjgradec 3—4 din, Slov. Konjice 4—4.50, Brežice 4—5.50 din, Ljubljana prvovrstni 5.50 do 6 din, drugovrstni 5—5.50 din, tretje vrste 4—5 din kg žive teže.

Razgovori z našimi naročniki

Les pri žagi pogorel — kdo trpi škodo? K. M. Pogorela Vam je žaga. Na žagi se je nahajalo 30 kub. metrov rezanega lesa, ki ste ga že prodali, kupec ga je že žigosal s svojim imenom, le zmeril ga še ni. Vprašate, kdo trpi škodo, ker je ta les, ki ni bil zavarovan, pogorel. — Škodo trpi, ako ni bilo kaj drugega dogovorjenega, dočim, ki je bil ob času požara lastnik pogorelega lesa. V predmetnem primeru kupec lesa ni postal lastnik že s sklenitvijo kupoprodajne pogodbe, marveč šele s prevzemom lesa temeljem navedene pogodbe. Prevzem se lahko izvrši že z žigosanjem lesa od strani kupca ali kupčevega pooblaščenca; ni potrebno, da bi kupec les hkrati tudi odpeljal. Merjenje lesa ni bistveno za prevzem lesa, ako je kupec les že žigosal; očitno služi merjenje v takem primeru le svrhu ugotovitve višine kupnine.

Bremenprosti odkup parcele in zaostali davki. J. J. Kupili ste od posestnika I. G. četrtino njegove njive bremenprosto. V zemljiški knjigi pa ste naknadno ugotovili, da je navedena njiva obremenjena z zastavno pravico za terjatev

Biki. Ptuj 2.50—3.50 din, Lendava 4—4.50 din kg žive teže.

Krave. Maribor 4 din, Celje 3.50—4.50 din, Ptuj 3.75 din, Lendava in Slovenjgradec 3 din, Slov. Konjice 4 din, Brežice 3.50—4.75 din, Ljubljana 4.50—5 din kg žive teže.

Telice. Maribor 4.63—5.25 din, Celje 5—5.50, Lendava 4—4.50 din, Slovenjgradec 4 din, Slov. Konjice 4—4.50 din, Brežice 4—5 din, Ljubljana 4.50—5.50 din kg žive teže.

Teleta. Maribor 4.50—6 din, Celje 4.50—5 din, Lendava 4.50—5.50 din, Slovenjgradec 5—6 din, Slov. Konjice 4.50 din, Brežice 4.50—5.50 din, Ljubljana 7—8 din kg žive teže.

Svinje

Plemenske. Maribor mlad prašič 5—6 tednov 80—100 din, 7—9 tednov 110—120 din, 3—4 mesece 180—240 din, 5—7 mesecev 310—450 din, 8—10 mesecev 470—515 din, 1 leto 710—920 din; kg žive teže 6—8 din. Ptuj 6—12 tednov stari 90—200 din glava, kg žive teže pa 6.75—7.25 din.

Pršutarji (proleki). Maribor 9.50 din, Celje in Ptuj 7—8 din, Slovenjgradec 6 din, Slov. Konjice 8 din, Brežice 7 din, Ljubljana 8—9 din kg žive teže.

Debele svinje (špeharji). Maribor 7 din, Celje 8—9 din, Slov. Konjice 9 din, Brežice 8.50 din, Ljubljana 9—10 din kg žive teže.

Vino

Maribor levi breg navadno mešano vino 10 din, finejše sortirano 13 din liter pri vinogradnikih. Okolica Lendave. Navadno mešano vino 3.50 do 4.50 din, finejše sortirano 5—6 din liter pri vinogradnikih.

Okolica Brežic. Navadno mešano vino 4.50 do 5 din liter, finejše sortirano vino 6—7 din liter pri vinogradnikih.

Tržne cene

Krma. Maribor sladko seno 65—70 din, detelja 85 din, slama 40 din stot; Celje seno 65 din, lucerna 80 din, slama 40 din stot; Ptuj seno 50 din, slama 25 din; Brežice seno 55 din, lucerna 70 din, slama 25 din stot.

Drva. Maribor 105 din, Celje 90 din, Lendava 105 din, Slovenjgradec 70 din, Brežice 70 din, Ljubljana 90—110 din kubični meter.

Sadje. Jabolka 3—6 din, hruške 4—6 din, marelice 6—8 din, breskve 5—12 din, grozdje 10 do 12 din, slive (ringlo) 4—6 din kg, borovnice 1.50 do 2.50 din liter, maline 4—5 din, ribez 2.50—4, ringlo 1—2 din, jagode 12—15 din liter na mariborskem trgu.

Zelenjava. Krompir 1—2 din kg, glava zelja 0.50—3 din, kumara 0.50—2 din, kg paradižnikov 5—6 din, fižola v stročju 6 din, liter luščenega graha 5—7.50 din.

Sejmi

14. avgusta svinjski: Središče; živinski v Mariboru (15. praznik!) — 16. avgusta živinski in kramarski: Rakičane, Mozirje, Sevnica ob Savi, Vuzenica; svinjski: Celje, Ptuj, Trbovlje — dne 17. avgusta tržni dan s svinjami: Turnišče; živinski in kramarski: Kapela pri Brežicah, Šmarje pri Jelšah — 18. avgusta svinjski: Maribor — 19. avgusta svinjski: Brežice, Celje, Trbovlje.

erarja na zaostalih davkih; odpis Vašega dela njive se ni izvršil bremenprosto, marveč s prenosom bremen. Prodajalec sicer trdi, da ne dolguje nikakih zaostalih davkov, izveček iz davne glavne knjige pa izkazuje precej visoke zaostanke. — Zemljiškooknjižno sodišče ne sme izvršiti bremenprostega odpisa kaknega dela zemljišča, ako je slednje obremenjeno in upravičene (hipotekarni upnik) ne dovoli bremenprostega odpisa. Imate le možnost, da prodajalca prisilite (ako ne zlepega, pač s tožbo in izvršbo), da oskrbi izjavo vknjiženega upnika ali da plača vknjiženo terjatev. Lahko se pogodite z davčno upravo, odnosno finančno direkcijo v Ljubljani, ki bo gotovo dovolila zbris vknjižene zastavne pravice, ako boste plačali oni del davčnih zaostankov, ki odpade na odprodano zemljišče. Nato zahtevajte od prodajalca, da Vam povrne vse izdatke, odnosno škodo, ki ste jo utrpeli, ker prodajalec sam ni oskrbel bremenprostega odpisa.

Pohčitelj zahtevata odstop od pogodbe. S. O. A. Pišete, da sta dva zakonca-posednika dala